

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ ДЛЯ ЦІЛЕЙ УПРАВЛІНСЬКОГО ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКІВ

© Дідик А.М., Гнатів С.Б., 2007

Здійснено порівняння бухгалтерського та управлінського підходів щодо визначення, обліку та класифікації витрат. Виокремлено та згруповано класифікаційні ознаки витрат залежно від цілей управлінського та бухгалтерського обліків на підприємстві. Охарактеризовано різновиди витрат за кожною класифікаційною ознакою та наведено їхні приклади.

In the article comparison of book-keeping and administrative approaches is carried out in relation to determination, account and classification of costs. The classification signs of costs are defined and grouped depending on administrative or book-keeping accounting. The kind of costs are characterized by the any classification signs and given an example.

Постановка проблеми. З переходом від адміністративно-командної до ринкової системи господарювання виникла необхідність перегляду економічної сутності багатьох категорій та уточнення їх ролі і функцій у теорії та практиці функціонування підприємств. Передусім це стосується такої категорії, як витрати, оскільки не лише значно підвищується їх роль в забезпеченні ефективної роботи підприємств будь-якої форми власності, але й збільшуються можливості менеджерів в управлінні витратами. Інформація про величину витрат, структуру та джерела їх виникнення є однією із складових частин інформаційної бази для прийняття маркетингових рішень.

В економічній теорії і практиці господарювання використовують різні системи обліку витрат виробництва, їх групування за окремими ознаками тощо. Це значною мірою ускладнює процеси дослідження ефективності управління витратами, вимагає дотримання певних правил, насамперед зіставності результатів обліку і розрахунків величини витрат у часі, за методами розрахунків, повнотою їх обліку тощо.

Методологія та методика дослідження ефективності управління витратами повинна базуватись насамперед на обґрунтованій цілеспрямованій класифікації витрат за певними ознаками, що дасть змогу забезпечити виокремлення різновидів витрат залежно від встановлених цілей обліку на підприємстві та сформуванню бази для планування, контролювання і регулювання відповідних пріоритетних груп витрат.

Залежно від цілей обліку витрат існують різні підходи щодо їх визначення та визнання. У кожного підходу є своє значення і сфера дії в економічних відносинах підприємства, кожен оперує своїми, притаманними тільки йому термінами стосовно економічної категорії «витрати» [4]. Варто зауважити, що бухгалтерський облік істотно відрізняється від управлінського, що зумовлює значні відмінності у цілях групування та формування витрат, методах розрахунку та визнання витрат, що і зумовлює необхідність чіткого розмежування виокремлення різновидів витрат залежно від цілей та завдань зазначених видів обліку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням класифікації витрат в економічній теорії та практиці протягом тривалого часу приділялась велика увага, зокрема в працях Цалко Ю.С. [1], Панасюка В. [2], Давидовича І.Є. [3], Турило А.М., Кривчука Ю.Б., Турило А.А. [4], Карпенка О.В. [5], Голова С.Ф. [6] та ін. Дослідники [3; 5; 6] у своїх працях виділяють три напрямки класифікації витрат залежно від цілей (завдань): 1) з метою оцінки запасів та визначення фінансових результатів; 2) з метою прийняття управлінських рішень; 3) з метою контролю за виконанням рішень (поставлених завдань). Досить розповсюдженими класифікаційними ознаками у літературі є такі: за економічними елементами; калькуляційними статтями; способом віднесення на

продукцію; складом витрат; за залежністю від обсягів виробництва. Однак у літературних джерелах не акцентується увага на проблематиці групування та класифікування витрат залежно від цілей бухгалтерського та управлінського обліку на підприємстві.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є розмежування класифікаційних ознак витрат залежно від їх цільового використання у бухгалтерському та управлінському обліках на підприємствах з метою інформаційного забезпечення маркетингових рішень.

Виклад основного матеріалу. Визначення класифікаційних ознак витрат з позиції бухгалтерського та управлінського підходів неможливе без окреслення відмінностей цих обліків, які сформульовано на засадах вивчення літературних джерел (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння бухгалтерського та управлінського обліків

Критерії	Управлінський облік	Бухгалтерський облік
Обов'язковість проведення обліку	Залежить від рішення керівників та власників підприємства	В Україні регулюється законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»
Об'єкт обліку	Конкретні сегменти господарської діяльності	Підприємство загалом
Користувачі інформації	Обмежене коло працівників управлінського персоналу підприємства, власники	Широке коло внутрішніх та зовнішніх користувачів
Принципи обліку	Корисність інформації для прийняття управлінських рішень, конфіденційність інформації, зручність формування облікових реєстрів тощо	Загальноприйняті принципи обліку: обачність, автономність, повне висвітлення, послідовність, безперервність, нарахування та відповідність доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історична (фактична) собівартість, єдиний грошовий вимірник, періодичність
Часовий аспект інформації	Поряд з фактичними даними – оцінка та плани на майбутнє	Фіксація господарських фактів в обліку безпосередньо після їх здійснення
Рівень централізації	Як правило, децентралізований	Централізований
Основна мета обліку щодо витрат	Аналіз та планування загальних витрат; формування витрат, цін та прибутку	Розкриття у фінансовій звітності інформації про витрати та визначення вартості підприємства
Визначення витрат	Під витратами розуміють спожиті ресурси або гроші, які необхідно заплатити за товари, роботи і послуги у зв'язку з підготовкою, організацією, веденням виробництва та реалізацією продукції (виконання робіт, надання послуг)	Зменшення економічної вигоди у звітному періоді у формі вибуття або використання активів чи збільшення зобов'язань, що веде до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені
Використовуване поняття «собівартості»	Здебільшого використовує поняття повна собівартість. Поняття «собівартість» пов'язане не лише із сумою витрат, але й з об'єктом обліку (окремий вид продукції, товарів, робіт, послуг)	Використовує поняття виробнича собівартість та собівартість реалізації

Класифікація витрат для цілей управлінського обліку

№ з/п	Класифікаційні ознаки	Цілі класифікації	Види витрат за відповідними класифікаційними ознаками	Приклади
1	2	3	4	5
З метою оцінювання запасів та визначення фінансових результатів				
1	За способом перенесення на продукцію	Для проведення калькуляційних розрахунків	1.1. Прямі – це витрати, які можуть бути віднесені безпосередньо до певного об'єкта витрат економічно можливим шляхом. До прямих витрат належать витрати, пов'язані з виробництвом окремого виду продукції, які можуть бути безпосередньо включені до її собівартості	Витрати на опалення цеху є прямими витратами щодо цього цеху
			1.2. Непрямі – витрати, що не можуть бути віднесені безпосередньо до певного об'єкта витрат економічно можливим шляхом. До непрямих витрат належать витрати, пов'язані з виробництвом кількох видів продукції (загальновиробничі)	Витрати на опалення цеху є непрямими витратами щодо окремих видів продукції, яка виробляється в цьому цеху
2	За статтями калькуляції *	Для побудови аналітичного обліку витрат на виробництво одиниці продукції, зіставлення планової і фактичної калькуляції собівартості окремих видів продукції	3.1. Сировина та матеріали	
			3.2. Купівельні напівфабрикати та комплектувальні вироби, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій	
			3.3. Паливо й енергія на технологічні цілі	
			3.4. Зворотні відходи (вираховуються)	
			3.5. Основна заробітна плата	
			3.6. Додаткова заробітна плата	
			3.7. Відрахування на соціальні заходи	
			3.8. Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	
			3.9. Загальновиробничі витрати	
			3.10. Втрати від браку	
			3.11. Інші виробничі витрати	
З метою дослідження поведінки витрат і прийняття управлінських рішень				
1	За реальністю виникнення (за необхідності обміну на реальні активи)	З метою вирішення поточних та довгострокових завдань, вибору оптимального рішення із сукупності альтернативних	1.1. Дійсні (реальні) витрати – це витрати, які вимагають сплати грошей або витрачання інших активів	Витрати на подальше зберігання запасів
			1.2. Можливі витрати (альтернативні) – це вигода, яка втрачається, коли вибір одного напрямку дії вимагає відмовитись від альтернативного рішення	Доходи від продажу запасів

1	2	3	4	5
2	За розрахунком на одиницю продукції	Для обґрунтування рішення про оптимальний розмір обсягів діяльності, визначення середніх показників	2.1. Маржинальні – це витрати на виробництво (або продаж) додаткової одиниці продукції	Загальні витрати на виробництво одного стола – 2000 грн., а на виробництво двох столів було витрачено 3900 грн. Маржинальні витрати на виробництво другого стола дорівнюють 1 900 грн.
			2.2. Середні – це витрати на виробництво (або продаж) одиниці продукції, визначені як частка від ділення сумарних витрат та кількості продукції	Загальні витрати на виробництво одного стола – 2000 грн., а на виробництво двох столів було витрачено 3900 грн. Середні витрати на виробництво одного стола = $3900/2 = 1950$ грн.
3	За релевантністю	З метою врахування впливу управлінського рішення на величину витрат і доходів у майбутньому, скорочення часу на економічні розрахунки	3.1. Сумісні (релевантні) – витрати, пов'язані з прийняттям управлінських рішень. Ці витрати можуть бути змінені внаслідок прийняття рішень	Керівник фірми має вибрати: викупити торгове приміщення або взяти його в оренду. Вартість торгового приміщення і сума оренди – релевантні витрати
			3.2. Несумісні (нерелевантні) – витрати, які не залежать від управлінських рішень. Минулі витрати є переважно нерелевантними для прийняття рішень стосовно майбутніх витрат	Вартість торгового обладнання і зарплата продавців – нерелевантні витрати
			3.3. Диференціальні – витрати, які становлять різницю між альтернативними рішеннями	Різниця між вартістю торгового приміщення та сумою орендної плати за період його використання
4	За формою залежності від обсягів виробництва	З метою оптимізації процесу операційної діяльності та аналізу її беззбитковості	4.1. Змінні – витрати, величина яких змінюється пропорційно до зміни обсягів виробництва: 4.1.1. Пропорційні – перебувають у прямій залежності від обсягу виробництва; 4.1.2. Прогресивні – ростуть швидше, ніж обсяги виробництва; 4.1.3. Дегресивні – витрати зростають повільніше, ніж обсяги виробництва; 4.1.4. Регресивні – витрати знижуються при зростанні обсягу виробництва; 4.1.5. Стрибоподібні – витрати, характерні для випадків, коли в сторону підвищення чи зниження переглядаються відпускні ціни на сировину і матеріали, комплектувальні вироби; 4.1.6. Реманентні – називаються так тому, що швидко зростаючи при збільшенні обсягу виробництва, вони набагато повільніше знижуються при його скороченні. 4.1.7. Гнучкі – витрати «поводяться» по-різному за різних обсягів виробництва, в окремих випадках виступаючи як пропорційні, прогресивні чи дегресивні	Вартість матеріалів, сировини, величина заробітної плати основних працівників, зайнятих виготовленням продукції тощо

1	2	3	4	5
			<p>Змінні витрати можна також поділити на:</p> <ul style="list-style-type: none"> – змінні в довготривалому періоді витрати, що змінюються пропорційно не до обсягів виробництва, а до певної іншої міри діяльності, однак із певним часовим лагом (у традиційній системі вважаються постійними). Ці витрати (до них належать більшість накладних витрат, які повинні розподілятися за допомогою факторів-рушіїв, що ґрунтуються на обсягах здійснення бізнес-операцій) – змінні в короткотривалому періоді витрати, динаміка яких пропорційна до обсягів виробництва. Вони відносяться на види продукції з використанням традиційних, орієнтованих на показники обсягу виробництва продукції (чи похідні від нього) факторів-рушіїв витрат, але не одного, «універсального», як це прийнято, а декількох залежно від пропорції використання під час виробництва певної продукції людино-годин, машино-годин чи матеріальних витрат 	<p>Витрати на складування запасів чи переналагодження обладнання є постійними в короткотривалому періоді, але змінюються в довготривалому відповідно до асортименту і технологічної складності виготовлюваної продукції</p>
			<p>4.2. Постійні – витрати, величина яких не змінюється із зміною обсягів виробництва:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4.2.1. Обов’язкові – це витрати номінальної потужності, або іншими словами, це заплановані накладні витрати, які могли б бути понесені підприємством чи організацією за нульового обсягу ділових операцій 4.2.2. Дискреційні – це витрати, які виникають протягом визначеного періоду часу (тобто – це періодичні витрати) в результаті конкретного стратегічного рішення, яке прийняте керівництвом організації і не мають прямого зв’язку зі змінами поточної діяльності 	<p>Прямолінійна амортизація, орендна плата тощо</p> <p>Орендна плата, страхування майна, амортизація</p> <p>Витрати на дослідження і розробки, рекламу, підвищення кваліфікації персоналу</p>
			<p>4.3. Постійно-змінні – витрати, які змінюються відповідно до зміни обсягів виробництва, але не в прямих пропорціях</p>	<p>Оплата за прості устаткування; наднормативні роботи тощо</p>
			<p>4.4. Сукупні витрати – витрати виробництва на одиницю продукції, які знижуються обернено пропорційно до росту обсягів виробництва і наближаються до значення змінних витрат</p>	<p>Сумарні витрати на виробництво виробів</p>

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5
5	За календарними періодами	Для розробки напрямів діяльності	5.1. Поточні, тобто постійні – звичайні витрати або витрати, у яких періодичність менша, ніж місяць	Щоденні витрати на матеріали в цеху
			5.2. Довготермінові – це витрати, пов'язані з виконанням довгострокового договору (контракту), тобто контракту, який не планується завершити раніше, ніж через 9 місяців з моменту здійснення перших витрат або отримання авансу (передоплати)	Витрати на довготермінові інвестиції
			5.3. Одноразові, тобто одноразові витрати, або витрати, які здійснюються один раз (з періодичністю більше ніж місяць) і спрямовуються на забезпечення процесу виробництва протягом тривалого часу	Витрати на налагодження устаткування
6	За стадіями життєвого циклу виробу	Для оптимізації життєвого циклу виробу	6.1 Витрати на НДР	Витрати на дослідження ринку
			6.2. Витрати на виробництво	Витрати матеріалів основного виробництва
			6.3. Витрати на реалізацію	Зарплата збутового персоналу
			6.4. Витрати на утилізацію	Витрати на оплату послуг сторонніх організацій щодо утилізації відходів виробництва
З метою контролю за виконанням рішень (поставлених завдань) та регулювання				
1	За ознакою контрольованості	Для оцінки діяльності центрів відповідальності	1.1. Контрольовані витрати – це витрати, які менеджер може безпосередньо контролювати або чинити на них значний вплив	З позиції начальника цеху – основні матеріальні витрати і основна заробітна плата
			1.2. Неконтрольовані витрати – це витрати, які менеджер не може контролювати чи впливати на них	З позиції начальника цеху – амортизація верстатів
2	За відношенням до норм	З метою контролю за економічним використанням ресурсів, організації системи «стандарт-кост» чи застосування нормативного методу	2.1. Фактичні витрати	Фактично витрачені матеріали на виробництво продукції
			2.2. Нормативні (стандартні)	Нормативні витрати матеріалів в галузі для виробництва цієї продукції
			2.3. Прогнозні	Витрати матеріалів, які закладені в кошторисі витрат
3	За доцільністю витрачання	Для контролю за дотриманням технології та умов виробництва	3.1. Продуктивні – передбачені технологією та організацією виробництва	Витрати матеріалів, передбачені технологією виробництва
			3.2. Непроductивні – не обов'язкові, що виникають внаслідок певних недоліків організації виробництва, порушення технології тощо	Витрати на усунення браку, викликаного збоєм в роботі устаткування

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5
4	За місцем виникнення витрат та центрів відповідальності	З метою здійснення контролю за відповідальними особами та за місцями виникнення витрат	4.1. Витрати на робочому місці	Амортизація робочого верстата
			4.2. Витрати бригади	Бригадна відрядна заробітна плата робітників
			4.3. Витрати структурного підрозділу	Витрати матеріалів в канцелярії

* До наведеної номенклатури статей калькуляції підприємства можуть вносити зміни з урахуванням особливостей техніки, технології та організації виробництва галузі і питомої ваги окремих видів витрат у собівартості продукції, а також об'єднувати кілька статей калькуляції в одну або виділяти з однієї статті кілька статей калькуляції.

Таблиця 3

Класифікація витрат для цілей бухгалтерського обліку

№ з/п	Класифікаційні ознаки	Цілі класифікації	Види витрат за відповідними класифікаційними ознаками	Приклади
1	2	3	4	5
1	Витрати залежно від видів діяльності підприємства	З метою відображення у фінансовій звітності та планування даних видів діяльності	<p>1.1. Витрати звичайної діяльності – витрати основної діяльності підприємства, а також інших видів діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.</p> <p>1.1.1. Витрати операційної діяльності:</p> <p>1.1.1.1. Витрати операційної основної діяльності – це витрати операцій, пов'язаних з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу</p> <p>1.1.1.2. Витрати операційної іншої діяльності</p> <p>1.1.2. Витрати фінансової діяльності – це витрати діяльності, яка призводить до змін розміру та складу власного і запозиченого капіталу підприємства</p> <p>1.1.3. Витрати інвестиційної діяльності – витрати на придбання і продаж довготривалих активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів</p>	<p>Витрати на здійснення будівельно-монтажних робіт у будівництві</p> <p>Для будівельної організації – витрати на надання консультативних послуг</p> <p>Витрати, пов'язані з придбанням цінних паперів</p> <p>Витрати, пов'язані з інвестуванням проекту</p>

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5
			1.2. Витрати надзвичайної діяльності – це витрати подій або операцій, які відрізняються від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вони повторюватимуться періодично або в кожному наступному звітному періоді	Витрати на усунення наслідків землетрусу
2	За єдністю складу (однорідністю) витрат	З метою використання при калькулюванні	2.1. Одноелементні – складаються з одного елемента витрат	Амортизаційні відрахування, відрахування на соціальні потреби тощо
			2.2. Комплексні – складаються з кількох економічних елементів	Загальногосподарські (адміністративні) витрати
3	За визначенням відношення до собівартості продукції або за методами списання витрат	Для оцінки запасів випущеної з виробництва продукції, визначення собівартості реалізованої продукції та визначення фінансового результату, застосування методу «директ-кост»	3.1. Витрати визначеного періоду – це витрати, що не включаються до виробничої собівартості і розглядаються як витрати того періоду, в якому вони були здійснені. Це є витрати на управління, збут продукції та інші операційні витрати	Витрати на проведення маркетингового дослідження на виробничому підприємстві
			3.2. Витрати на продукцію – це витрати, пов'язані з виробництвом або придбанням товарів для реалізації. У виробничій сфері до таких витрат належать усі витрати (матеріали, заробітна плата, амортизація верстатів тощо), пов'язані з виробництвом продукції. Витрати на виробництво продукції створюють виробничу собівартість продукції (робіт, послуг). Витрати на продукцію називають виробничими витратами. Виробничі витрати традиційно поділяють на основні та накладні	Сировина для виготовлення продукції
4	За економічним змістом	Для організування обліку в системі рахунків	4.1. Основні – витрати, пов'язані безпосередньо з виготовленням або збутом продукції і відносяться на її собівартість (витрати на сировину, матеріали, основну заробітну плату виробничо-промислового персоналу підприємства). Основні витрати – це сукупність прямих витрат на виробництво продукції. У практиці основні витрати поділяють на три групи: прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці та інші прямі витрати. Прямі матеріальні витрати – це вартість витрачених матеріалів, які стають частиною готової продукції і які можна віднести до певного виробу економічно доцільним шляхом Прямі витрати на оплату праці – це заробітна плата робітників, яка може бути включена до собівартості певних виробів економічно доцільним шляхом Інші прямі витрати – це решта прямих витрат, крім прямих матеріальних витрат та витрат на оплату праці	Деревина у виробництві меблів Заробітна плата робітників, зайнятих у виробництві продукції Оплата послуг контрагентів

1	2	3	4	5
			4.2. Накладні витрати формуються за місцями їх виникнення, а потім за визначеними критеріями розподіляються за конкретними носіями витрат. Розрізняють виробничі та невиробничі Прямі витрати на оплату праці та виробничі накладні витрати в сумі становлять конверсійні витрати – це витрати на обробку сировини для перетворення її на готовий продукт	Допоміжні матеріали, витрати на утримання і ремонт будівель, приміщень, оплата комунальних послуг
5	За видами виробництва	Для організування аналітичного обліку та визначення фінансового результату	5.1. Витрати основного виробництва – витрати виробництва, цехів, дільниць, що беруть безпосередню участь у виготовленні продукції	Витрати ливарного цеху
			5.2. Витрати допоміжного (підсобного) виробництва – витрати допоміжних та обслуговуючих цехів, призначених для обслуговування цехів основного виробництва, виконання робіт з ремонту основних засобів, забезпечення інструментом, запасними частинами для ремонту устаткування, різними видами енергії (парою, холодом), тарою, транспортними та іншими послугами	Витрати ремонтного цеху
6	За економічними елементами	Для здійснення обліку згідно з планом рахунків; визначення потреби в оборотних коштах; показників матеріаломісткості, фондомісткості; порівняння структури різних галузей	6.1. Матеріальні витрати (за винятком вартості відходів, що використовуються)	Витрати деревини під час виробництва меблів
			6.2. Витрати на оплату праці	Заробітна плата бухгалтера
			6.3. Відрахування на соціальні заходи	Відрахування у Пенсійний фонд
			6.4. Амортизація основних фондів і нематеріальних активів	Амортизація верстатів
			6.5. Інші операційні витрати	Виплата процентів за короткотривалими кредитами тощо

На основі визначення сфери, мети, особливостей проведення управлінського та бухгалтерського обліку та узагальнення літературних джерел [1–7] запропоновано розмежування існуючих класифікаційних ознак витрат у кожному з них. Перелік класифікаційних ознак наведено в табл. 2 та 3, де також вказано мету здійснення класифікації витрат за цією ознакою в межах відповідної системи обліку, охарактеризовано види витрат за цією класифікаційною ознакою та наведено приклади таких витрат.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Згруповані та розмежовані класифікаційні ознаки витрат для використання за управлінського та бухгалтерського підходів щодо витрат сприятимуть забезпеченню управлінців необхідною, достовірною та точною інформацією для прийняття ефективних управлінських, в тому числі маркетингових рішень. Основною перевагою цієї класифікації витрат буде те, що управлінський та бухгалтерський облік будуть використовувати ті витрати, які необхідні для забезпечення цілей щодо їх здійснення.

Хоч підприємство і використовуватиме різні класифікаційні ознаки для різних цілей обліку, функціонування будь-якого підприємства обумовлює ведення і бухгалтерського, і управлінського обліку. Перспективою подальших досліджень можна розглядати розширення та доповнення класифікаційних ознак, теоретичних та прикладних аспектів витрат.

1. Цал-Цалко Ю.С. *Витрати підприємства: Навч. посібник.* – К.: ЦУЛ, 2002. – 656 с.
2. Панасюк В. *Управління витратами виробництва.* – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 198 с.
3. Давидович І.Є. *Управління витратами: Навч. посібник.* – 2-ге вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 228с.
4. Турило А.М., Кривчук Ю.Б., Турило А.А. *Управління витратами підприємства: Навч. посібник.* – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.
5. Карпенко О.В. *Управлінський облік: організація, методологія, методика викладання: Монографія.* – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2005. – 341 с.
6. Голов С.Ф. *Управлінський облік: Підручник.* – К.: Лібра, 2003. – 704 с.
7. Данилюк М.О., Лециій В.Р. *Теорія і практика процесно-орієнтованого управління витратами: Наук. вид.* – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2002. – 248 с.
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, зі змінами від 22.06.2000 р.

УДК 658.012.34

Р.П. Дудяк, Н.Б. Завальницька, Р.О. Дудяк

Львівський державний аграрний університет, м. Дубляни

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ БІРЖОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

© Дудяк Р.П., Завальницька Н.Б., Дудяк Р.О., 2007

Охарактеризовано теорію логістичного управління, основні принципи логістичного управління, розкрито сутність, функції та методи логістичного управління суб'єктами біржового ринку, визначено роль концепції логістичного управління в підвищенні ефективності функціонування суб'єктів біржової торгівлі і виявлено основні відмінності логістичного управління від традиційного на біржовому ринку в Україні.

The theory logistic of management is justified, the basic principles logistic of knowledge of management are characterized, the essence, functions and methods of operation of business is opened, exchange enterprizers the role of the concept logistic of management in increase of efficiency of functioning of the enterprises exchange trade is determined and the basic differences logistic of management from traditional are revealed in Ukraine.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження концепції логістичного управління в економіці України, зокрема на біржовому ринку, значно зросла в умовах ринкових перетворень, що зумовлено розширенням економічних зв'язків між підприємствами й організаціями та іншими